

А. О. Кияновський

кандидат педагогічних наук,
директор КЗ «Навчально-виховний комплекс
«Школа гуманітарної праці»
Херсонської обласної ради

СПІЛЬНІ ТВОРЧІ ПРОЄКТИ ПЕДАГОГІВ І ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В АВТОРСЬКІЙ ШКОЛІ (НА ПРИКЛАДІ КЗ «НВК «ШКОЛА ГУМАНІТАРНОЇ ПРАЦІ» ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ)

Статтю присвячено опису спільних творчих проєктів, запроваджених у комунальному закладі «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради та у відповідних до дистанційного формату освіти, а також аналізу їх. За підсумками апробації було обрано й запроваджено 4 творчі проєкти: «Школу майбутніх лідерів», конкурс «Таланти ШГП», «Клуб вихідного дня», «День особистісного розвитку».

«Школа майбутніх лідерів» передбачає позаурочну роботу таких комітетів: керівників шкільного самоврядування; українознавства; бібліофілів; англійських політологів; івент-менеджерів; медіахолдингу; спортивного; психологічного (клубу особистісного розвитку); волонтерської ради. Проводиться ідея, що досягнення успіху стає можливим лише внаслідок правильно організованих зусиль у навчанні, що необхідними є знання з обраного фаху, психології, а також уміння розподіляти свій час на навчання та відпочинок. Крім того, орієнтуємо наших учнів не тільки на вибір професії, а й на посаду керівника, і це надає додаткового змісту до проєктів авторської школи.

Конкурс «Таланти ШГП» відбувається в закладі раз на рік, у відеоформаті охоплює більше ніж 30% здобувачів освіти. Його мета – розкрити обдарованість дітей і привернути увагу до додаткових творчих занять, допомогти обрати хобі, підвищити авторитет тих учнів, які, займаючись творчістю, не мають певних досягнень або не виявляють себе в навчальній діяльності.

«Клуб вихідного дня» є основою системи позашкільної роботи в «Школі гуманітарної праці». Нині гуртки, секції, клуби за інтересами працюють онлайн за такими напрямками: театральна студія; рукоділля (вишивка, бісероплетіння та ін.); вебдизайн; технічне конструювання; англійська та німецька мови; українознавство; блогерство; ТБ і радіо; спорт (шахи) та ін.

Проєкт «День особистісного розвитку» полягає в тому, що двічі на семестр в один день у всіх класах з усіх предметів відбуваються незвичайні уроки, які створюють атмосферу дитячого свята та яскравої події. Використання творчих завдань, вправ на розвиток інтелекту, задіявання різних способів мислення сприяють вирішенню педагогічного надзавдання: дати дитині зрозуміти, що вміння послуговуватися своїм розумом приносить велике задоволення.

Аналіз результатів запроваджених спільних творчих проєктів виявляє їхню безперечну ефективність, що відзначають всі учасники освітнього процесу.

Ключові слова: колективна творча справа, творча діяльність, онлайн-освіта, система позашкільної роботи, незвичайні уроки.

Постановка проблеми. Під час дистанційного навчання, запровадженого через воєнні дії на теренах України, учителі та діти комунікують з різних куточків світу. Тонкий душевний зв'язок порушується, і ми погано «відчуваємо» одне одного. Нас об'єднують спогади й віртуальне спілкування. Для повноцінного вирішення завдань виховання, розвитку мовлення, уваги, уміння поводити себе в суспільстві, а також для самореалізації учасникам освітнього процесу, безперечно, бракує деяких видів діяльності в колективі однодумців. У комунальному закладі «НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради ми системно підійшли до розв'язання цієї проблеми та намагаємось максимально використати доступні цифрові інструменти.

Спілкування педагогів з учнями не обмежується традиційною формою уроків, а набуває творчого характеру під час різноманітних спільних проєктів.

Про творчість говоримо в широкому розумінні – як про діяльність, унаслідок якої людина створює новий, оригінальний продукт, що вирізняється неповторністю й неочікуваністю [7, с. 89].

Творча діяльність – обов'язковий компонент сучасної освіти, навіть у дистанційному форматі. Адже саме така діяльність є сутнісною особливістю людини як істоти, що може видозмінювати теперішнє й будувати своє майбутнє.

З огляду на сьогоднішню підвищену складність умов для навчання, особливо в прифронтових містах, і на ствердження науковців про те, що роз-

виток творчого мислення є основою психологічного здоров'я людини [6, с. 144], питання організації творчих проєктів є надзвичайно актуальним як із педагогічного, так і з психологічного боку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Психологічні проблеми творчості в ускладнених умовах, зокрема інформаційної невизначеності, досліджують Н. Ваганова, Н. Латиш, В. Моляко, Т. Третяк та ін.; О. Овчаренко, І. Семенець, А. Терещук вивчають емоційну та творчу саморегуляцію в умовах стресу; О. Діса й О. Рудковська розглядають творчу діяльність як спосіб подолання кризових ситуацій (див. матеріали конференції «Психологічні проблеми творчості» [6]).

Серед педагогічних праць останніх років, на наш погляд, найціннішими для вчителя-практика є ті, у яких пропонувано конкретні рішення, спрямовані на подолання сьогоднішніх викликів. Наприклад, у науковому фаховому виданні «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах» 2023 року В. Меньяло, В. Перетятко й О. Міхотін описують освітні можливості хмарних технологій, Л. Гуназа – штучного інтелекту. Достатньо корисної інформації вміщено на сайті «Нової української школи». О. Пасічник, розкриваючи технічну організацію дистанційного навчання, звертає увагу на важливість творчої діяльності, що зумовлює більш активну роботу учнів, і надає приклади цифрових інструментів для творчих завдань [5].

У нашій авторській школі укладено методичний посібник «ONLINE-ОСВІТА.ШГП: Інформаційні технології сучасної дистанційної освіти» [8], у якому вчителі, вихователі, психологи висвітлюють питання організації, форм і методів навчальної та виховної роботи зі здобувачами всіх ланок освіти. У поточному навчальному році виявлено певні психолого-педагогічні потреби учасників освітнього процесу та знайдено творчі рішення, яким і присвячено статтю.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є опис і аналіз спільних творчих проєктів, запроваджених в авторській школі та увідповіднених до дистанційного формату освіти.

Згідно з метою поставлено й вирішено такі завдання: обґрунтувати важливість спільних творчих проєктів під час дистанційного процесу освіти; описати чотири спільні творчі проєкти, апробовані й запроваджені в КЗ «НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради; довести ефективність цих проєктів і досягнення загальної мети пробудження позитивних емоцій та формування умов для розвитку творчої (в широкому розумінні) особистості.

Основні методи дослідження – описовий, метод опитування, групування, узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз ефективності дистанційного освітнього процесу, пов'я-

заного з пандемією, уможливив вчасну корекцію певних форм і видів роботи під час дистанційної освіти, спричиненої війною в Україні.

Згідно з проведеними опитуваннями в КЗ «НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради, за період 2020/2021 та 2021/2022 навчальних років із 450 дітей різних вікових груп (9–16 років) більше ніж 65% перебували в пригніченому стані. Серед причин такого стану респонденти вказували відсутність контактів наживо з друзями – 23,5%, родичами – 34%, учнями й сусідами – 37%, зі своїми вчителями – 47%.

На запитання «Чого вам бракує з колишнього шкільного життя?» маємо такі відповіді: усього – 96%; їжі в їдальні – 54%; роботи в Клубі вихідного дня – 43%; свят у театрі (ідеться про співтворчість учнів і педагогів авторської школи з артистами Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. Миколи Куліша) – 91%; будь-яких творчих справ (вибори президента школи, самоврядування, радіо тощо) – 62%.

Схожі відповіді – і в учителів. Крім того, на жартильве питання від керівників закладу «Якби зараз з'явилася можливість працювати у звичайних умовах, але зі зменшеною на 30% оплатою, чи згодні ви працювати?» 88% педагогів відповіли «так».

Слід зазначити, що понад 70% учителів висловилися, що їм дуже бракує шкільних колективних творчих справ, зокрема свят Першого й Останнього дзвоника, Дня народження школи, проєктів «Школа майбутнього лідера», «Ніч у школі», різноманітних конкурсів, а також шкільного TV та радіо, вони сумують, згадують цікаві події шкільного життя, часто переглядають світлини.

Проаналізувавши думки дітей, їхніх батьків, педагогів, дослідивши можливості для пробудження позитивних емоцій і створення умов для розвитку творчої особистості в обмежених умовах дистанційної освіти, ми запровадили такі проєкти:

1. «Школу майбутніх лідерів».
2. Конкурс «Таланти ШГП».
3. «Клуб вихідного дня».
4. «День особистісного розвитку».

За підсумками апробації протягом 2020/2021, 2021/2022 навчальних років, перелічені проєкти показали гарні результати та отримали схвалення від усіх учасників освітнього процесу.

Нижче опишемо зазначені спільні творчі проєкти, трохи докладніше зупинившись на першому.

Проєкт «Школа майбутніх лідерів».

Відповідно до результатів опитування дітей ми склали програму, яка передбачає роботу таких комітетів (секцій):

- керівників шкільного самоврядування;
- українознавства;
- бібліофілів (клубу любителів читання);
- англійських політологів;
- івент-менеджерів;

- медіахолдингу (шкільного радіо та ТБ; блогерства);
- спортивного (фізкультурно-оздоровча робота);
- психологічного (клубу особистісного розвитку);
- волонтерської ради.

Для всіх учасників «Школа майбутніх лідерів» (далі – ШМЛ) починається з урочистого онлайн-відкриття – ознайомлення з напрямками роботи кожної секції. Заняття відкриває директор школи та почесні гості – люди, успішні у своїй професії.

Провадиться ідея, що головна мета – шлях до успіху – стає досяжною лише внаслідок правильно організованих зусиль у навчанні, що необхідними є знання з обраного фаху, психології, а також уміння розподіляти свій час на навчання та відпочинок. Крім того, ми вважаємо, що наших учнів необхідно орієнтувати не тільки на вибір професій, а й на посаду керівника, і це надає додаткового змісту до проєктів авторської школи.

Неодмінні вимоги до керівника будь-якої справи: уміти спілкуватися з людьми; досконало володіти мовленням; бути глибоко ерудованою людиною. Усе це відбито в планах роботи комітетів (секцій). План передбачає 5 занять на навчальний рік.

Здобувачі освіти (приблизно 30% усього учнівського колективу) ухвалили для себе рішення займатися в ШМЛ, оскільки виявляють зацікавленість в отриманні додаткової наукової та практичної інформації. Заохоченню сприяє той факт, що молодші й старші діти спілкуються між собою, а частину інформації до занять готують самі учні. Розповідь про необхідність дотримуватися режиму дня, готуватися добросовісно до уроків, вести здоровий спосіб життя, додатково займатися, безперечно, краще сприймається від однолітків, адже не виглядає як нотація.

Існують різні методи для підтримання інтересу дітей до опанування знань.

Наприклад, запрошення відповідних фахівців: на заняття комітету (секції) англійських політологів – синхронного перекладача; бібліофілів – завідувача обласної бібліотеки; волонтерської ради – волонтерів тощо. Учні з особливим захопленням спілкуються з дорослими людьми, у них з'являється бажання практичної діяльності, хоч дистанційна форма комунікації і надає мізерні можливості.

Одним із видів практичної діяльності є проведення у своєму класі онлайн-чаювання з певної теми (зокрема, старші класи обговорюють вибір тієї чи тієї професії, психологічне здоров'я, уміння заробляти гроші й надавати допомогу іншим). Організують такі зустрічі самі діти (за допомогою педагогів), часто запрошуючи за експертів дорослих, до слів і рекомендацій яких, на їхню думку, варто дослухатися. Отже, сприймаються ці рекомендації не як нав'язування волі, а як диску-

сія. Важливо те, що дитина не тільки самостійно робить висновки, але й вчиться їх аргументувати.

З урахуванням педагогічних завдань із розвитку творчих здібностей, на заняттях передбачено психологічні тренінги (двічі на рік), а також ознайомлення зі способами спілкування, які дають змогу уникати конфліктів.

Педагоги, класні керівники, учні яких – учасники ШМЛ, зауважують, що передавання інформації від дітей до дітей набагато ефективніше, ніж від дорослого (насамперед про здоровий спосіб життя та необхідність багато займатися), вищим виявляється рівень довіри.

75% здобувачів освіти, які беруть участь у ШМЛ, відзначають, що їм подобається, коли їх слухають; а це змушує більш ретельно готуватися до занять, бо для них дуже важлива оцінка однолітків. Свою розповідь діти оформлюють як невеликі відеосюжети, за потреби звертаючись за консультацією до професійних журналістів, а з технічних питань – до вчителів інформатики.

За підсумками власної діяльності учні на засіданні комітету (секції) представляють свої відеороботи для обговорення, найкращу відправляють на загальношкільний конкурс. Усе робиться за бажанням. За 3 роки функціонування ШМЛ тільки 4 з 230 дітей не представляли свої відеороботи через різні обставини.

Журі шкільного конкурсу визначає переможців, які отримують грошову премію; промовистим став коментар одного з таких учасників: «Це – перші гроші, які я заробив своїм розумом».

За правильного педагогічного підходу до роботи комітетів (секцій) здобувачі освіти набувають навичок спілкування, уміння працювати з інформацією (шукати, аналізувати й подавати її), досвід комунікації зі старшими, отримують додаткові знання про суспільство та лідерську практику, а також про те, як уникнути конфлікту, а якщо він уже виник, то що треба зробити для його вирішення. Окремо наголошуємо на розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності під час опанування цифрових технологій для виготовлення власної відеопродукції.

Конкурс «Таланти ШГП».

Раз на рік у нашому закладі проходить конкурс талантів, який охоплює більше ніж 30% здобувачів освіти. Його мета – розкрити обдарованість дітей і привернути увагу до додаткових творчих занять, допомогти обрати хобі, підвищити авторитет тих учнів, які, займаючись творчістю, не мають певних досягнень або не виявляють себе в навчальній діяльності. Під час дистанційної освіти учасники конкурсу фіксують свої таланти у відеоформаті.

Ситуація успіху й визнання дуже важливі для дітей. Більше від 40% учасників конкурсу хочуть, якщо не перемогти, то хоч стати більш популярними (відомими) серед однолітків і вчителів.

Відеоролики оцінюють члени журі, а приз глядацьких симпатій визначають шляхом голосування на сторінці школи в ютубі.

Близько 80% батьків відмічають позитивне значення участі дітей у конкурсі «Таланти ШГП» для їхнього розвитку – зокрема, акцентують на перевагах організації самозайнятості, опанування цифрових технологій у процесі підготовки відео.

100% батькам приємно, що школа цікавиться хобі їхніх дітей та підтримує атмосферу творчості в учнівському колективі.

Проект «Клуб вихідного дня».

Назва цього проекту – досить умовна, означає систему позашкільної роботи: гуртки, секції, клуби за інтересами. Традиція проводити щосуботи позашкільні заходи й дала таку назву.

У довоєнні часи в комунальному закладі «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради працювало понад 40 груп різних напрямів:

– спорт (волейбол, баскетбол, футбол, теніс, шахи);

– хореографія;

– театральна студія;

– вокал;

– рукоділля (вишивка, бісероплетіння та ін.);

– вебдизайн;

– технічне конструювання;

– англійська та німецька мови;

– українознавство;

– блогерство;

– ТБ і радіо та ін.

Нині всі напрями функціують онлайн (навіть спортивний, але тільки секція «Шахи»).

Близько 30% учнів освітнього закладу відвідують один гурток, а 10% – два й більше.

Досвідчені керівники підтримують інтерес до занять, хоча психологічне навантаження на вчителів дається взнаки. Понад 25% педагогів вважають найважчою для себе саме роботу гуртків, обґрунтовуючи це труднощами пошуку методів та форм мотивації вихованців і встановлення особистісного контакту; 40% учителів пояснюють, що з дітьми, які навчалися в них офлайн, контакт установити набагато легше, ніж із новими.

90% учнів, які відвідують гуртки й секції, оцінюють роботу їх на «добре» та «відмінно», проте 10% визнають, що їм або бракує уваги педагогів, або неможливо «отримувати задоволення» від спілкування онлайн.

Майже 100% батьків задоволені зайнятістю своїх дітей у «Клубі вихідного дня».

Особливу увагу колектив авторської школи приділяє питанням розвитку учня, використовуючи в повсякденній роботі різноманітні здобутки психологів і педагогів-практиків. Але дистанційна освіта змушує шукати такі форми й методи, які допомогли б компенсувати дітям брак спілкування, змагань, інтелектуальних і творчих розваг.

Проект «День особистісного розвитку».

Цей проект полягає в тому, що раз на навчальну чверть (двічі на семестр) в один день у всіх класах з усіх предметів відбуваються незвичайні уроки, які створюють атмосферу дитячого свята та яскравої події. На заняттях активно застосовують прийоми активізації розумової діяльності: вебквести, логічні загадки, завдання на винахідливість тощо.

Використання творчих завдань, вправ на розвиток інтелекту, задіявання різних способів мислення сприяють вирішенню педагогічного надзавдання: дати дитині зрозуміти, що вміння послуговуватися своїм розумом приносить велике задоволення.

Ми створюємо такі умови, щоб кожний здобувач освіти докладав чимало зусиль для досягнення результату, тобто його завдання – робити більше, ніж він уже вміє.

«День особистісного розвитку» дає змогу дітям рішуче пробувати свої сили, сперечатися, доводити свою думку, не боятися помилятися, адже в учителів вони бачать досвідченого старшого товариша. Саме так стверджують 43% учнів, опитаних після завершення такого дня. 80% респондентів зазначають, що цей день перевершив їхні очікування. 75% вважають, що таке навчання – це задоволення, тому й хочуть його повторення.

100% опитаних педагогів указують на покращення взаєморозуміння з класним колективом і на факт, що в такий день на заняття (онлайн) виходить більше дітей, ніж звичайно. Понад 40% учителів визнають, що проведення «Дня особистісного розвитку» мало набагато сильніший позитивний ефект для дітей, ніж вони очікували. 70% педагогів прагнуть продовжити цей проект у зв'язку з його результативністю.

Батьки здобувачів освіти зазначають, що дуже важливо робити навчання їхніх дітей захопливим. Найвимовнішими видаються слова з анкети одного з батьків: «Це – неймовірно: педагоги ШГП уміють дивувати».

Візуалізовану інформацію про спільні творчі проекти педагогів і здобувачів освіти в «Школі гуманітарної праці» можна знайти на офіційних сторінках закладу в соцмережах «Інстаграм», «Фейсбук», «Х», на каналі в месенджері «Телеграм» [1–4].

Висновки і пропозиції. За допомогою методу опитування серед учнів, їхніх батьків і педагогів КЗ «НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради визначено таку психолого-педагогічну проблему дистанційної освіти, як брак спільних творчих справ. З загальною метою пробудження позитивних емоцій і формування умов для розвитку творчої (в широкому розумінні) особистості в нашій авторській школі ми запровадили такі проекти: «Школу майбутніх лідерів», конкурс «Таланти ШГП», «Клуб вихідного дня», «День особистісного розвитку».

Аналіз результатів запроваджених проєктів виявляє їхню безперечну ефективність, яку відзначають всі учасники освітнього процесу. Діти, здобуваючи знання, формуючи інформаційно-комунікаційну компетентність, розкриваючи свої здібності, переживаючи ситуацію успіху, задоволені отриманим досвідом і прагнуть подальшого розвитку. Їхні батьки схвально відгукуються про всі проєкти, акцентуючи на важливості організації самозайнятості, перевагах опанування сучасних цифрових технологій, значній ролі позитивних емоцій. Педагоги вказують, наприклад, на підвищення рівнів емоційної включеності та мотивованості задіяних у проєктах учнів, покращення взаєморозуміння з класним колективом тощо. Загалом майже всі здобувачі освіти беруть участь у тому чи тому проєкті (зокрема, у «Дні особистісного розвитку», який відбувається в навчальний час).

Результати педагогічних спостережень, вивчення думок учнів та їхніх батьків підтверджують, що описані вище проєкти доцільно використовувати також в інших освітніх закладах, і особливо під час дистанційного формату роботи, коли найбільше бракує спілкування та спільних творчих справ.

Список використаної літератури:

1. Комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради : офіційна сторінка. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/SGTschoolLife> (дата звернення: 28.04.2024).
2. Комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради : офіційна сторінка. *Instagram*. URL: https://instagram.com/school_l_a?igshid=OGQ5ZDc2ODk2ZA== (дата звернення: 28.04.2024).
3. Комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради : офіційна сторінка. *X*. URL: https://x.com/school_l_a?s=20 (дата звернення: 28.04.2024).
4. Комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради : офіційний канал. *Telegram*. URL: <https://t.me/schoolkhersonsla> (дата звернення: 28.04.2024).
5. Пасічник О. Як технічно організувати дистанційне навчання – покрокова інструкція. *Нова українська школа*. 2020, 25 березня. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-tehнично-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pokrokovaya-instruksiya/> (дата звернення: 28.04.2024).
6. Психологічні проблеми творчості : матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції, 23 липня 2022 року / за ред. В.О. Моляко. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 292 с.
7. Шандрок С. Творчість як употужнення здібностей особистості. *Психологія і суспільство*. 2015. № 3. С. 86–91.
8. ONLINE-ОСВІТА.ШГП: Інформаційні технології сучасної дистанційної освіти : метод. посіб. / авт. кол.: Кияновський А.О. та ін. Дніпро : Середняк Т.К., 2023. 188 с. URL: [Online-Освіта.ШГП.pdf - Google Диск](#) (дата звернення: 28.04.2024).

Kiyanovsky A. Joint creative projects of teachers and students in the conditions of distance education in the author's school (on the example of the Communal Institution "Educational Complex "School of Liberal Arts" of the Kherson Regional Council)

The article is devoted to the description of joint creative projects implemented in the communal institution "Educational and educational complex "School of Liberal Arts" of the Kherson Regional Council and corresponding to the distance format of education, as well as their analysis. According to the results of the approbation, 4 creative projects were selected and implemented: "School of Future Leaders", "SLA Talents" competition, "Day Off Club", "Day of Personal Development".

"School of Future Leaders" provides extracurricular work of the following committees: heads of school governance; Ukrainian studies; bibliophiles; English Politologists; event managers; media holding; sports; psychological (personal development club); volunteer board. The idea of reaching the success can be possible only as a result of properly organized efforts in education, that knowledge of the chosen profession, psychology, as well as the ability to allocate one's time for study and rest are necessary is carried out. Besides that, we orient our students not only to the choice of professions, but also to the position of a manager, and this provides additional content to the projects of the author's school.

The competition "SLA Talents" takes place at our institution once a year, in video format it covers more than 30% of students. Its purpose is to reveal the giftedness in children and draw attention to additional creative activities, to help to choose a hobby, to raise the authority of those students who, while engaged in creativity, do not have certain achievements or do not show themselves in educational activities.

"Day off club" is the basis of the extracurricular work system at the "School of Liberal Arts". Currently, groups, sections, and interest clubs work online in the following areas: theater studio; needlework (embroidery, bead weaving, etc.); web design; technical design; the English and German languages; Ukrainian studies; blogging; TV and radio; sports (chess), etc.

The "Day of Personal Development" project consists in the fact that twice a semester on a chosen day in all the classes and at all the subjects, unusual lessons take place, which create the atmosphere of a children's holiday and a bright event. The use of creative tasks, exercises for the development of intelligence, the use of different ways of thinking contribute to the solution of the pedagogical task: to let the child understand that the ability to use his mind brings great satisfaction.

The analysis of the results of the implemented joint creative projects reveals their indisputable effectiveness, which is noted by all participants of the educational process.

Key words: *collective creative work, creative activity, online education, extracurricular work system, unusual lessons.*